

Міністерство освіти і науки України
Департамент освіти і науки
Миколаївської обласної військової адміністрації
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут

МАТЕРІАЛИ

Національний університет
кораблебудування
імені адмірала Макарова

Навчально-науковий
гуманітарний інститут

VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО- ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

м. Миколаїв
4 квітня 2025

54025, м. Миколаїв, пр. Героїв України 9,
тел.: +38(0512)42-47-33

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ТА
ФІЛОСОФІЇ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ**

Матеріали VIII Всеукраїнської студентської
науково-практичної конференції

4 квітня 2025 року

МИКОЛАЇВ

2025

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

А 38

Науковий редактор: Людмила Матвієнко, кандидат історичних наук, доцент

Редакційна колегія: Ірина Ворчакова, кандидат політичних наук, доцент;

Оксана Гінкевич, кандидат педагогічних наук, доцент;

Людмила Мухіна, кандидат психологічних наук, доцент;

Оксана Патлайчук, кандидат філософських наук, доцент;

Михайло Федоренко, кандидат історичних наук, доцент;

Ірина Шаповалова, кандидат філософських наук, доцент.

Затверджено Вченою радою НУК

Протокол №4 від 25.04.2025

А 38

Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук: перспективи та виклики: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. 4 квітня 2025 року. Миколаїв : НУК ім. адм. Макарова, 2025. 721 с.

У матеріалах конференції подається комплексний аналіз актуальних проблем соціально-гуманітарних наук. Зокрема розглядаються психолого-педагогічні проблеми становлення особистості, осмислюються трансформації та перспективи сучасного соціального і політичного процесу; визначається специфіка дискурсу історії та розвитку регіональних медіа.

Матеріали конференції стануть у пригоді дослідникам соціально-гуманітарних наук, магістрантам, студентам.

УДК 1: 3: 001: 8 (062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

Музика С. Є., Продан Т. Я. Вплив економічних процесів на суспільство .	238
Марунчак А. В., Шаповалова І. В. Проблеми відродження національної культури в Україні	242
Алексєєва А. Ю., Сищенко Д. О., Шаповалова І. В. Пропаганда під час війни в Україні, схеми і маніпуляції суспільною думкою в ЗМІ	247
Кудря А. В., Белосвіт Я. О., Шаповалова І. В. Феномен конформізму – чому люди йдуть за натовпом?.....	252

РОЗДІЛ III

ФІЛОСОФСЬКІ ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Епоха диктатури толерантності у сучасній культурі	256
Козирко О. А., Патлайчук О. В. Межі та об'єктивність наукового пізнання у контексті штучного інтелекту та квантових обчислень	260
Джангиров М. В., Патлайчук О. В. Аналіз глобальних проблем сучасності на прикладі України та можливих шляхів їх вирішення	268
Корзняков О. С., Патлайчук О. В. Аналіз теорії поведінкової економіки як науково-дослідницької програми за методологією І. Лакатоса	272
Баришник Ю. М., Патлайчук О. В. Філософські проблеми квантової механіки	277
Куровський В. В., Патлайчук О. В. Етичні питання в процесі розвитку штучного інтелекту	280
Гунченко О. В., Патлайчук О. В. Феноменологія мистецтва: філософська інтерпретація живопису Поля Сезанна в роботах Моріса Мерло-Понті	284
Єфремова С. О., Патлайчук О. В. Філософія свободи: межі та відповідальність у сучасному світі.....	290
Куровська В. Р., Патлайчук О. В. Інновації та їхній вплив на концепцію антропоцентризму в екології	293
Січкаренко М. А., Патлайчук О. В. Час та буття: екзистенційні виміри людського досвіду	297
Гозун Є. С., Патлайчук О. В. Феноменологія цифрового досвіду: нові виміри людського сприйняття	300
Алексєєва А. Ю., Патлайчук О. В. Концепт «надлюдини» Фрідріха Ніцше у сучасному світі.....	304
Сищенко Д. О., Патлайчук О. В. Вплив концепції Ніцше про надлюдину на сучасний кінематограф на прикладі фільмів серії Джокер ...	308
Зайцев О. В., Патлайчук О. В. Поняття "ікігай" як сенсу життя: порівняння з європейськими пошуками сенсу життя	312

Форсова Д. А., Патлайчук О. В. Як побороти стрес за допомогою давньогрецької філософії.....	317
Куйбар В. В., Патлайчук О. В. Вплив штучного інтелекту на сучасну світову культуру.....	320
Біда В. М., Куриленко Т. В. Свобода як цінність	323
Чернега О. Д., Куриленко Т. В. Природа свідомості: дихотомія розуму та тіла	327
Ряжських О. В., Патлайчук О. В. Віртуальна реальність: перспективи та небезпеки.....	330
Говера Л. М., Скальська Д. М. Філософсько-естетичні засади арт-практики	333
Федорчук О. О., Глушко Т. П. Мнемонічні практики в період Середніх віків (крізь призму спадщини А. Блаженного та Ф. Аквінського)	336
Глатковська А. В., Патлайчук О. В. Постправа як інструмент російської пропаганди в TikTok	340
Шинкаренко А. А., Патлайчук О. В. Етичні проблеми науки	345
Шоп Т. В., Дем'яненко Н. М. Особливості формування суб'єкт-суб'єктних відносин у контексті інноваційної освіти	349
Мельникова О. Є., Ступак О. П. «Антропоцентричність» алгоритмічної упередженості у штучному інтелекті	353
Мельниченко О. Ю., Патлайчук О. В. Загрози, тренди та фінансові моделі сучасних Українських медіа	359
Губкін Р. А., Сонечко О. С. Соціальна реабілітація спортсменів-інвалідів в умовах воєнного стану: роль спеціалізованих центрів та спортивних ініціатив.....	363
Кісаров-Дагнер О. Л., Сонечко О. С. Цифрова культура та її вплив на соціальні взаємодії.....	367
Зайцев А. М., Сонечко О. С. Феномен культури скасування та його вплив на суспільство	371
Крилова Н. М., Куриленко Т. В. Людина в сучасному соціальному просторі: інформаційно-комунікаційний аспект	375
Дар'єв А. С., Ступак О. П. Співдія зі штучним інтелектом: етична перспектива	379
Дегтярьова О. А., Камєнсков А. О., Ступак О. П. Самостійна робота студентів ЗВО як засіб формування професійної компетентності	383
Пушкар Д. Р., Куриленко Т. В. Віртуальна реальність та її вплив на життя людини	387
Рижик В. В., Ступак О. П. Постмодернізм у сфері філософії права.....	391

Алексєєва А. Ю.

група 2531,

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Миколаїв, Україна

Ali.liszenok@gmail.com

Патлайчук О. В.

кандидат філософських наук, доцент

кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та філософії

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Миколаїв, Україна

oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Концепт «надлюдини» Фрідріха Ніцше у сучасному світі

У статті аналізується актуальність ідеї «надлюдини» в контексті сучасних соціальних і культурних процесів. Розглядаються різні інтерпретації концепції, її вплив на індивідуалізм, самореалізацію та пошук нових сенсів життя

Ключові слова: Фрідріх Ніцше, надлюдина, філософія, роль особистості, сучасне суспільство.

У сучасному контексті, де домінують прагнення до самореалізації, переосмислення традиційних цінностей та інноваційного мислення, концепція "надлюдини" набуває особливої актуальності. Вона резонує з ідеями індивідуалізму, особистісного зростання та пошуку нових сенсів життя. Ідея "надлюдини" спонукає кожного індивіда відкинути залежність від зовнішніх авторитетів і створити власну систему цінностей, що забезпечує унікальність та автентичність. Ця концепція тісно пов'язана з сучасними трендами, такими як трансгуманізм, який передбачає використання технологій для покращення людських можливостей. Ідея "надлюдини" також знаходить відлуння в мистецтві та культурі, де герої, які прагнуть досягти максимального розвитку своїх можливостей і подолати обмеження, стали центральними образами.

Сама Концепція "надлюдини", сформульована Фрідріхом Ніцше у його праці "Так казав Заратустра", залишається значущою у сучасному світі, де людина прагне до перевищенню власних меж, створенням нових життєвих цілей

та подоланням традиційних норм, що стають перешкодою на шляху до автентичного існування. У контексті сучасного суспільства ця концепція набула нових форм і проявів, ставши частиною культурного, філософського та мистецького дискурсу.

Надлюдина — це не просто індивід з видатними характеристиками, а той, хто здатний створювати нові принципи та самостійно формувати своє моральне підґрунтя, виходячи за межі традиційної етики.

У сучасному світі ця концепція часто перегукується з ідеями трансгуманізму, зокрема прагненням покращувати людську природу за допомогою технологій. Проте інші інтерпретації фокусуються на соціальних аспектах. Деякі мислителі розглядають «надлюдину» як символ опору суспільній несправедливості та подолання ізоляції, а також як модель нового гуманізму. У той же час вона асоціюється з ідеалом творчої особистості, здатної власними силами створювати сенс і вибудовувати унікальну реальність.

Актуальність цієї ідеї проявляється насамперед у наголосі на індивідуалізмі та самовдосконаленні. Сучасна культура активно популяризує ідеї особистісного розвитку та розширення можливостей. Література про особистісне зростання та ініціативи, спрямовані на самореалізацію, відображають прагнення до досягнення власного "надлюдського" ідеалу, закладеного у філософії Ніцше. Концепція надлюдини спонукає кожного індивіда відкинути залежність від зовнішніх авторитетів і створити власну систему цінностей, що забезпечує унікальність та автентичність. У контексті сучасного світу, де багато традиційних цінностей втратили актуальність, концепція "надлюдини" слугує основою для пошуку нових сенсів життя. Люди все частіше звертаються до індивідуального переосмислення щастя, етики та соціальних ролей, будуючи нові життєві моделі відповідно до власних ідеалів. Особливу роль тут відіграє критика масової культури, адже надлюдина Ніцше постає як антипод одноманітності та стандартизації, що притаманні сучасному суспільству.

Проте, все ж таки незважаючи на свою привабливість, концепція "надлюдини" не позбавлена критики. Деякі філософи зазначають, що прагнення до перевищення себе може призвести до індивідуалізму, егоїзму і навіть соціальної нерівності. Інші критикують Ніцше за те, що його ідеї були використані для виправдання тоталітарних режимів.

Однак, скільки людей, стільки і думок. Наразі актуальність ідеї "надлюдини" проявляється також у філософії протистояння екзистенційній кризі. У світі, де невизначеність і сумнів стали буденністю, надлюдина Ніцше вчить створювати власний порядок і сенс, перетворюючи хаос сучасності на джерело сили й натхнення. Це вчення допомагає не лише окремим людям, а й суспільствам віднаходити нові орієнтири у складному й швидкоплинному світі.

Не зважаючи на те, що концепція Фрідрха Ніцше була викладена понад сто років тому, її ідеї про самореалізацію, руйнування застарілих норм і створення нових життєвих орієнтирів залишаються надзвичайно актуальними. Основна ідея "надлюдини" вказує на необхідність постійного вдосконалення особистості та пошуку нових цінностей, які відповідатимуть сучасному світу.

"Так казав Заратустра" виступає не лише як філософський твір, а як глибокий заклик до дії. У ньому людина представлена творцем власного світу, що прагне вийти за межі звичних обмежень. Ця ідея вплинула на різні сфери життя, зокрема на психологію, мистецтво, політику, і головне: на культуру в цілому. Сьогодні вона знаходить своє відображення в багатьох творчих пошуках і культурних трендах. Мистецтво й культура наповнені відлунням ніцшеанських поглядів. Вплив його концепції можна побачити в сучасній літературі, кінематографі й музиці, де герої, які прагнуть досягти максимального розвитку своїх можливостей і подолати обмеження, стали центральними образами. У цих історіях часто простежується ідея самостійного створення сенсу життя, яка є однією з основних у філософії Ніцше. Водночас, концепція "надлюдини" часто піддається різним трактуванням. Хтось бачить у ній шлях до нового рівня гуманізму, тоді як інші сприймають її як небезпеку, яка може призвести до соціальної ізоляції чи морального занепаду. Через це необхідно аналізувати цю ідею критично, зважуючи її можливі наслідки для суспільства.

Попри всі суперечки, ніцшеанська "надлюдина" продовжує бути джерелом натхнення. Вона спонукає людей шукати індивідуальні шляхи розвитку, уникати нав'язаних стереотипів і прагнути до справедливішого й гуманнішого світу. Прийняття цієї концепції вимагає обдуманого і зваженого підходу.

Концепція "надлюдини" Фрідріха Ніцше залишається актуальною і сьогодні, оскільки вона торкається фундаментальних питань про сенс життя, індивідуальність і свободу. Вона спонукає нас до постійного самовдосконалення, пошуку нових сенсів життя і подолання обмежень. Однак, важливо пам'ятати, що ця концепція має свої межі і може бути використана як для добра, так і для зла. Тому до неї слід ставитися критично і відповідально.

Список використаних джерел

1. М. В. Сінельнікова Нестерпна «важкість» буття або ідея вічного повернення у філософії Ф. Ніцше Актуальні проблеми філософії та соціології. 2020. №27
2. «Так казав Заратустра. Книжка для всіх і ні для кого», пер. за вид Friedrich Nietzsche. Berlin. 1976 — 120с.
3. Н. Хамітов. Надлюдина // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — С. 404. — 742 с.

Aleksyeyeva A. Y.
group 2531,
Educational and Research Institute of Humanities
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
Ali.liszenok@gmail.com

Patlaichuk O. V.
Candidate of Philosophical Sciences, Associate Professor
of the Department of Social and Humanitarian Disciplines and Philosophy
Admiral Makarov National University of Shipbuilding
Mykolaiv, Ukraine
oksana.patlaichuk@nuos.edu.ua

Friedrich Nietzsche's Concept of «Overman» in the Modern World

The article analyzes the relevance of the idea of “superman” in the context of modern social and cultural processes. Different interpretations of the concept, its influence on individualism, self-realization and the search for new meanings of life are considered.

Keywords: Friedrich Nietzsche, superman, philosophy, role of the individual, modern society.